

GOGA

Tadej Golob

Brezno

Rudiju Plevniku

* 4. december 1920, Polskava
+ 11. september 1943, Novorusijsk

Uvod

Bila je prva, ki je po letu dni stopila v njihov nekdanji in ponovni prostor na Prešernovi. Presenečeno se je ozrla po štirih praznih mizah. Pričakovala je, da bo za tisto, ki je imela pregled na vse druge in obenem na cesto in na uro na Mladiki na drugi strani Prešernove, zagledala Tarasa. Na svojo mizo je odložila torbo, v kateri je prinesla prenosnik, in zaslišala korake.

»Ljubo doma, kdor ga ima,« je vstopil Brajc, zaripel v obraz, še bolj kot sicer, da se je ustrašila zanj, dokler ni z olajšanjem spoznala, da je rdečica ostanek zamirajočega krohota. In, jasno, za njim še ... Ne, pa ni bil Osterc. Sledil mu je Taras, ki se je molče sprehodil do svoje mize in se, kot da ni minilo že toliko časa, spustil na stol in prižgal svoj stacionarni računalnik.

»Nikoli si ne bi mislil, da bom pogrešal tole luknjo,« je zavzdihnil Brajc, stopil mimo Tarasove mize do edinega okna s pogledom na Prešernovo ulico in z razgledom na Rožnik, če ga ne bi zakrivala Mladika, stavba zunanjega ministrstva, nekdanja vojaška bolnišnica in pred tem dekliški internat (ali nekaj podobnega), z veliko uro na pročelju, ki takrat, ko se je prvič znašla na Policijski upravi Ljubljana, ni delala. Zdaj je in Brajc se je skoraj z ljubeznijo zazrl vanjo.

»Pa ti, Tina?« se je ozrl.

Skomignila je. Ni vedela, kako bi odgovorila. Ni bila navezana na to – nasmehnila se je, prav je imel – luknjo, kakšnih štiri krat pet metrov veliko, čeprav je bila njen prvi službeni dom, odkar je opravila tečaj kriminalistike in potem kakšnih ... popraskala se je po glavi, hm, osem, devet let s premoroma, ki ju je preživela na računalniški forenziki, pa potem na Štefanovi ob Nebotičniku v ostankih Generalne policijske uprave. Ob tem je pomislila na svoj prvi dan tukaj, na Drvariča, ki jo je predstavil Tarasu, in na to, kako jo je ta ošinil s pogledom, njeno resda kratko krilo, ki ga je, še sama ni vedela, zakaj, oblekla tisto januarsko jutro in ga zdaj, deset let starejša, ne bi, in kako je ogorčeno zamomljaj nekaj o tem, da v tem mini krilu ne more z njim na teren. Da je tekla na Cankarjevo, na kateri je takrat stanovala, se preoblekla, vrnila in se odpeljala z njim v Bohinj, na ogled prizorišča zločina, na kraj, kjer so našli žensko truplo njene starosti z odrezano glavo. In, še tretjič sta se ji ustnici privihali, tokrat bolj kislo, ob spominu na to, kako se je malo kasneje končalo – pristala je v postelji s tem istim Tarasom, za katerim še zdaj opreza bolj kot za Brajcem ali Ostercem ali Ahlinom, pa čeprav se on nikoli ni pretvarjal, da se bo njuno ... druženje razvilo v kaj več, kar je tudi njej ustrezalo ... In bi že lahko nehala.

»Kje je pa Osterc?« je vprašala. »Kako to, da nista prišla skupaj?«

Po navadi sta, čeprav je Brajc živel na obrobju Ljubljane in Osterc na pobočjih Krima nad Ljubljanskim barjem. Že večkrat se je zaklela, da bo Brajca, ali pač Osterca, vprašala, kako to, da se zjutraj skoraj zmeraj prikažeta v paru, toda tokrat se je Brajc pojavil s Tarasom. Mogoče bo zdaj izvedela.

»Osterc,« je pokimal Brajc »je poklical, ampak sem rekel, da bom šel s Tarasom. Pride vsak čas.«

Se pravi, da Taras stanuje pri njem. Pogledala ga je, pravzaprav je sledila Brajčevemu pogledu, ki se je v upanju, da bo dobil pomoč, tudi sam obrnil k njemu. Seveda je ni dobil. Taras je strmel v zaslon svojega računalnika, opazoval, kako se zaganjajo programi stare škatle, ples črk in številke pred seboj, kot bi lahko iz njih razbral ... odgovore na vsa večna vprašanja tega vesolja. Najbrž ju sploh ni poslušal.

»Pol devetih,« je ugotovil Brajc s pogledom skozi okno in se ozrl po sobi, se pravi po Tini in Tarasu, ki je še kar odsotno bolščal predse. »Bi mogoče izvedli delovni sestanek v Piskru?« je nadaljeval, ko nihče drug ni. »Da poženemo, da obudimo tradicijo. Po navadi smo.«

Res so jutra začenjali s kavo, no, Osterc z zelenim čajem, in res so se ob tem pogovorili, kako in kaj, včasih tudi kaj službenega.

»Ne bomo počakali Zorana?« je vprašala.

»Saj nas bo našel,« se je znašel Brajc po kratkem zastoju, med katerim je dojel, katerega Zorana ima Tina v mislih.

Pavleta in Zorana, se pravi Brajca in Osterca, so vsi v pisarni, pa tudi vsi na Policijski upravi Ljubljana, klicali po priimku, le Tarasa ne. Njega zmeraj z imenom. Sama se je na začetku še trudila vse tri naslavljati z imeni, potem pa tudi ona popustila. Njo pa, kakor kdo, kakor kdaj. V pisarni Tina, zunaj nje največkrat Lanc.

Taras je brez opozorila vstal in se obrnil proti vratom, za njim Brajc, toda ko jima je hotela slediti še sama, so se vrata odprla in prikazal se je Osterc, pa za njim še nekdo,

nižji. Ahlin. Ozrl se je po vseh štirih in pokimal z nenavadno mrkim, celo zanj nenavadno mrkim obrazom.

»Pozdravljeni. Sem upal, da bomo lahko vaš prvi delovni dan ponovno na Prešernovi začeli kako drugače kot s tem, kar vam moram povedati.«

1. poglavje

Brajc ga je imenoval atomska bomba – posnetek, ki ga je, ko je vendarle moral pojasniti, opisal kot »nekaj minut, ko sta bila oba, tako ona kot Taras, brez vsega v postelji«. Po atomski bombi je Brajc Tarasa nastanil v prazno sobo v priličju.

Pravzaprav ni bila prazna. Brajc jo je napolnil z različnimi rečmi, ki jih ni potreboval. Najprej je opremil prvo nadstropje svoje hiše na robu Ljubljanskega barja oziroma, tehnično gledano, na Barju, kar bi lahko rekli za bolj ali manj vse zgradbe v Ljubljani; njegova je stala na pilotih. Potem ko tam ni bilo več prostora za kar koli, se po stopnicah ni več povzpел, tako da je počasi pozabil, kaj vse je stlačil tja. S početjem je nadaljeval spodaj, zato je moral zdaj, ko je za Tarasa urejal sobo v pritličju, pomisliti, kaj za vraga dela tam kosilnica, ko pa bi jo najlažje spravil v garaži. Travo mu je itak kosil Osterc, ki se je nekoč, ko ga je obiskal, razburil nad goščavo, ki je obdajala hišo.

»Saj jo lahko pokosiš, če te moti,« mu je predlagal Brajc in Osterc se je naslednji dan res prikazal s svojo novo kosilnico na nitko.

»No, razkomoti se,« mu je rekel, ko je pospravil, predstavil najnujnejše in napravil prostor za novega sostanovalca ter ga pustil samega.

Naslednje jutro je vstal ob pol sedmih, skuhal dve kavi in potrkal na vrata sobe, v kateri je bival Taras. Nič. Še enkrat je potrkal, in ko še zmeraj ni bilo odgovora, odprl vrata. Očitno je prespal v postelji, ker je bila na vzmetnici zmečkana prazna spalna vreča. Pa tudi njegov telefon se je polnil na mizici ob postelji.

Taras ga je prejšnji večer presenetil med prestavljanjem televizijskih programov. Zvonec na vratih se je oglasil, ko je zavzdihnil, ker je na kanalu ene od zasebnih televizij naletel na nogometno tekmo.

»Spet to ...«

Šport Brajca ni zanimal. Ne televizijski ne kakršen koli. Mogoče malo bolj zadnje leto, ko se je trudil capljati za Tarasom po Rožniku, kot gledalca pa ne. Ni razumel, zakaj bi moral občutiti naklonjenost do popolnih tujcev na zaslону, naj so bili ti v modrem ali v rdečem dresu. Ali v zelenem. To, da so bili eni Slovenci, če so bili, in oni drugi ne, je bilo zanj premalo. Na jetra mu je šlo več Slovencev kot prebivalcev katere koli druge države, z več Soslovenci je bil sprt in z nikomer izza meje naše države. Zakaj bi torej navijal zanje? V svojem življenju je bil na eni sami športni prireditvi, v Planici na poletih, pa še to ne zaradi športa, in če bi moral pobrskati po spominu, kdo je takrat zmagal, skočil najdlje, najlepše ali kako že to računajo, seštejejo, bi se znašel v težavah. Tja je v družini podobnih športnih zanesenjakov prispel z avtobusom, ki jih je odložil v Ratečah, da so se zmedeni ozirali po skakalnicah, nato pa sledili množici. Toliko ljudi se že ne more motiti. In, ja, spomnil se je čevapčičev in sadjevca.

Šport ga ni zanimal niti po televiziji, čeprav je veliko časa preživel pred njo. Prižgal jo je, ko se je vrnil iz službe

ali od koder koli že, in jo pustil pri življenju, tudi če je ni gledal, tudi če je počel kaj drugega. Jedel, pomival posodo, reševal križanko, obešal perilo, pozimi v dnevni sobi, poleti na balkonu. Bolje je pričarala občutek, da ni sam, da je tam nekje še nekdo, kot je to uspevalo majhnemu rdečemu radiu z budilko ... Dokler ga je še imel. Tudi ta je izginil z Brigito. Menda je bil njen. Kot je z njo izginila tlačilka za krompir. Iz zlobe, gotovo. V njuni zvezi je bil namreč Brajc tisti, ki je pripravljajl pire krompir. Gledal je TV-dnevnik, pa kakšen televizijski kviz, od katerih mu je bil najljubši tisti, v katerem so ljudje tekmovali za vrednostne bone ene od trgovskih verig in je ob tem večkrat pomislil, kako bi se sam obnesel, če bi moral pred kamero povezati tri črke, recimo o, k in i v objektiv, če bi se že prebil v tretji krog in bi ga doletela tema fotografiranje. Ampak saj se ne bi uvrstil tako daleč. Največkrat bi, si je moral priznati, ko je tako testno odgovarjal na vprašanja, pristal med onimi 'praznih rok pa ne boste odšli od tu', ki so se morali posloviti s kapsulami kolagena ali čim podobnim. Osterc, ta rit, se je pri tem bolje odrezal. Neki večer je, pa se Brajc ni mogel spomniti, zakaj, pristal pri njem, ko je bil televizor prižgan in je bil na vrsti kviz. Vse je vedel, na vse je imel odgovor, in to pred tekmovalci v studiu.

»Pa ti bi moral na ta kviz!« je ugotavljal Brajc.

Osterc ni protestiral, češ, kaj čem jaz ali kaj podobnega, ni se izmotaval, samo zmedel se je in nekaj zmencal v odgovor. Brajc ga ni razumel, bilo mu je tudi vseeno, potem pa je naslednji dan oziroma večer med zlivanjem kavne usedline v straniščno školjko iz dnevne sobe zaslišal znani glas.

»Tri. Mazohizem.«

Stekel je pred zaslon in evo ga, Osterca. Uvrstil se je v finale, pa še trikrat zapored, in ko je že postajal nekakšen junak Policijske uprave Ljubljana, izpadel v boju proti Anici, okrogli gospodinji iz Nazarij v Zgornji Savinjski dolini, katere konjiček je bilo modelarstvo.

»Kateri avionček ste nazadnje sestavili?« je zanimalo voditelja, ki je izvedel, da *messerschmitt me 262 schwalbe* oziroma lastovko.

»Gumb se je zatikal,« se je izmotaval Osterc, ko ga je gospodinja Anica sestrelila, in z gumbom ciljaj na tipko, s katero se je tekmovalec v kvizu prijavljajal k besedi.

Brajc bi, če ne bi bil deležen nekaj bonov trgovske verige, ki je bila pokroviteljica kviza, to komentiral *Daj, daj, baba je bila pač boljša*. ali s čim podobnim, tako pa se je zadržal, no, tudi zato, ker je vedel, da bi sam na kvizu pogorel.

Tako je torej jutro po tistem, ko je dobil cimra, sedel za mizo, da bi razmislil, ko je takoj po zvonjenju zaslišal odpiranje vhodnih vrat in korake po hodniku in trenutek za tem zagledal Tarasa, pa ne v supergah, kratkih telovadnih hlačah in premočeni, prepoteni tekaški majici. V kavbojkah in majici s kratkimi rokavi.

»Malo sem šel na zrak.«

»Saj bi me lahko zbudil, bi šel še jaz,« je bleknil. »Lahko bi šla kdaj pred šihatom skupaj laufat.«

Ni mislil resno. Tako daleč še ni bil in ni zares verjel, da obstajajo ljudje, ki vstajajo sredi noči, da bi zadovoljili svojo potrebo po rekreaciji. Mislil je, da so te govorce del urbanih legend, ki dobijo krila vsake toliko ob olimpijskih igrah, pred ljubljanskim maratonom in podobnimi izbruhi

množične športne evforije. Prepričan je bil, da tega ne počne nihče, prav gotovo pa ne tisti, ki od tega ne živijo.

»Boš moral sam. Nekaj časa ne bom laufal.«

Brajc ga je presenečeno pogledal.

»Zakaj pa ne? Kaj pa boš?«

»Dobil sem datum operacije. Kolesarim lahko. Na kolesu me ne boli.«

»Operacije?«

Brajc je bil prvi, ki je izvedel. Operacije kolka. Namestitev endoproteze kolka.

»A ni to nekaj za enkrat tam pri osemdesetih?« se je po čelu popraskal Brajc, pogledal Tarasa in se ugriznil v jezik. »To je še zaradi Krepa in Klare Zupet? Zaradi tistega na Grmadi?«

Taras je skomignil.

»Ne vem. Menda.«

Po nesreči, po tistem, ko je zletel s stolpa na Polhograjski Grmadi, po tistem, ko se je zbudil iz kome, ko se je pokazalo, da lahko normalno govori, obrača glavo, predvsem pa po tem, ko je shodil, je nekaj časa zgledalo, da ne bo posledic. Da bo tak, kot je bil prej. Pozabil je, da nikoli nič več ne bo moglo biti enako. *Panta rei!* Med rehabilitacijo v Dolenjskih Toplicah je prvič tekel, odtekel je krožno progo za Cooperjev test po gozdu za potokom Sušica. Pred ciljem, pred lesenim mostom, pod katerim je plavalo ogromno rib, ga je zbolelo koleno, ker je nerodno stopil, a je bolečina sčasoma izginila in začel je razmišljati o rekreativnem teku, o udeležbi na polhograjskem polmaratonu, recimo. Šel si je že ogledat traso in se izgubljal po gozdovih nad Puštaljem, ker proga še ni bila označena. Naslednji dan ni

mogel hoditi, čeprav se pri tistem iskanju trase ni nič huje spotaknil, prevrnil, padel. Bolela ga je prepona, bolečina se je od tam širila po živcu po nogi do prstov in seveda je pomislil na išias, na davek za zimske vzpone in predvsem bivake, zmrzovanje v snežnih luknjah brez opreme. In je dr. Čopič pisal napotnice za nevrokirurgijo, za EEG in preiskave prevodnosti hrbtenice, samoplačniško je iskal rešitev pri različnih fizioterapevtih. Medtem je spal na kavču v dnevni sobi, ker se mu je zdel trši od vzmetnice na postelji in ker si je na njem lahko nekako podložil kolena, pa iskal položaj, v katerem bi lahko prespal noč. Pa ker je bil blizu televizor. Dokler ga ni dr. Čopič poslal še na deset terapij na Sočo, kamor se je vrnil, kot bi se vrnil domov. Najprej je poklical Tatjano, ki ga je imela v rokah štiri mesece, in jo peljal na kavo. Potem se je oglasil v ordinaciji dr. Loparnika, ki ga je poslušal, mu odredil vaje v fitnesu in ga poslal na rentgen.

»Saj sem bil že na magnetni resonanci,« je ugovarjal.

»Tole bo nekaj za rentgen,« je rekel Loparnik.

In je še isti dan poklical kliniko v tehnološkem parku blizu doma in se prijavil za rentgen. Samoplačniško, ker se mu ni dalo čakati, poleg tega je bil rentgen od vsega na ceniku še najcenejši.

Dr. Loparnik si je ogledal posnetke in pokimal.

»Sem si kar mislil. Desni kolk je fuč. Kar postavite se v vrsto za protezo.«

»Saj smo bili pred kratkim še skupaj na Triglavu,« je glasno razmišljal Brajc. »Tokrat te še ni bolelo?«

Odmahnil je z roko. Ga je.

»V glavnem,« je skrajšal pripoved za Brajca, ker se mu ni dalo govoriti o tem in ker sta morala pohiteti, če

sta hotela biti pravočasno na Prešernovi, »čez deset dni mi bodo v bolnišnici v Novem mestu zamenjali kolk.«

»Zamenjali? Poberejo tvojega in dajo not plastičnega ali kako?«

»Tako nekako.«

S skalpelom zarežejo v kožo do mišic, napravijo kakšnih petnajst centimetrov dolg rez, potem pa s posebno lopatko razmaknejo mišice, da pridejo do kosti, do stegnenice, katere vrh odžagajo, potem izvotlijo tisti del, ki ostane, vanj nabijejo protezo in rano spnejo s sponkami. Če si je pravilno zapomnil predavanje na predoperativni delavnici.

»Zakaj pa v Novem mestu?« je vprašal Brajc.

»Še ena dolga zgodba,« je rekel Taras, ki mu je bilo zdravstvenih jamranj res že preveč za eno jutro. »Za kdaj drugič.«

»Jajca bom vrgel v ponev,« je rekel Brajc. »Boš kavo zraven ali potem?«

Taras je odkimal.

»Kavo, ja.«

In je izginil v kopalnici. Brajc si je ocvrl jajca, še enkrat skuhal kavo, ki se je dotlej že ohladila, in pogledal po hladilniku. Maslo, nekaj marmelade in lonček sirnega namaza, ki je pod pokrovom verjetno že podivjal. Sploh ni vedel, da ga ima. Zagnal ga je stran, v plastično vedro za smeti pod kuhinjskim koritom.

»Če ne boš jajc, boš moral pa kruh, puter in marmelado. Drugega nimam,« se je opravičeval, ko se je Taras pojavil v kuhinji.

»Ne bom jedel.«

Brajc je skomignil. Pogoltnil je tisti dve jajci na oko, ki zdaj tudi njemu nista prav zelo sedli. Zazvonil je njegov

telefon. Pograbil ga je in se oglasil, ne da bi pogledal, kdo kliče:

»Hvala, že pojedel.«

»Osterc je bil,« je pojasnil Tarasu in dodal, kot bi se šele po tem stavku zavedel, da zahteva pojasnilo. »Po ločitvi je z Brigito odšla tudi budilka, telefon, ki sem ga imel takrat, pa še ni imel budilke, ali pa je jaz nisem znal naštimat. Osterc se je ponudil, da me zjutraj pokliče, da ne bi ostal še brez službe, če sem že brez žene, in potem je ta navada ostala. Včasih me tudi pobere, če gre v Ljubljano sam in če me moj passat zajebava. Kam si pravzaprav šel že navsezgodaj?«

Taras ni mogel spati. Ležal je v novi postelji, pokrit s staro spalno vrečo in tuhtal. O službi, Klari Zupet, Alenki, o nespečnosti, o smereh, ki jih ne bo nikoli več preplezal, o kolesarskih minutah na Rakitno, ki jih je bilo vedno več, o Alenki ... O tem, kaj ga čaka na Prešernovi. Najbrž dolgčas. Primeri, kakršnih je bilo že nešteto. In zmeraj bolj ga je bolelo, analgetike je pozabil vzeti s sabo. Ob petih, ko se je zunaj začenjalo daniti, je vstal in se zapeljal v center mesta do dežurne lekarne ob urgenci po škatlo naklofena.

»Ali pa ... dajte mi raje tri.«

Pogoltnil je dve modro-beli kapsuli in se odpeljal, spet je zamišljen tuhtal ... *o službi, Klari Zupet, Alenki, o nespečnosti, o smereh, ki jih ne bo nikoli več preplezal, o kolesarskih minutah na Rakitno, ki jih je bilo vedno več, o Alenki ...* na avtopilotu in se, preden bi se lahko vprašal, kaj sploh počne, znašel na Vrhovcih, v svoji ulici in pred svojo hišo. Svojo nekdanjo hišo. Za enim od oken je gorela luč. Alenka je bila najbrž v kopalnici.

Ko se je vrnil pred Brajčevo hišo, je na pločniku pred odsunjenimi vrati na Brajčevo posestvo naletel na starejšega

moškega, ki je iz razpoke v asfaltu bezal plevel. Ustavil je pred njim, a se stari ni dal motiti. Počakal je nekaj sekund in potem rahlo potrobil. Stari se je počasi obrnil, vstal, umaknil se pa ni. Taras je spustil okno.

»Bi lahko, prosim, stopili malo stran. Rad bi parkiral.«

»Ampak,« ga je zavrnil moški, »ampak, to je garaža Pavleta Brajca.«

»Ja, vem ...«

»On nima obiskov. Včasih se oglasi njegov sodelavec, Osterc mu je ime, ampak vi niste Osterc?« Pozorno ga je pogledal in odkimal: »Ne, niste.«

»Nisem,« je pokimal Taras. »Ampak Brajc je tudi moj sodelavec in prijatelj.«

Stari je potem počasi in nejevoljno stopil malo na stran, ravno toliko, da je Tarasu z veliko truda uspelo zapeljati na dvorišče. Stopil je iz avtomobila in se skoraj zaletel v moškega, ki se je, ni vedel, kdaj in kako, zdaj znašel ob njegovih vratih.

»Potem ste prišli k Pavletu Brajcu?«

Taras ga je presenečeno pogledal. Moški je bil star kakšnih osemdeset let, majhen, visok komaj kakšnih meter sedemdeset, zguban, nasršen. Moral je imeti kakih šestdeset kilogramov, oblečenih v nevpadljive sive hlače in karirasto srajco.

»Mislim, da sem vam to že povedal.«

»Sem vas videl včeraj, ko ste prišli,« je starček brez premora nadaljeval Tarasov stavek. »Če boste drugič pustili avto tako, bom poklical pajka.«

Ko se je pripeljal pred Brajčevo hišo, ni bil prepričan, da je pred pravo, zato je pustil avtomobil pol na pločniku,

pol na cesti in pogledal nabiralnik, na katerem je pisalo *Brajc*, potem pa pustil avto, ker tako ali tako ni bil nikomur v napoto, saj je bila ulica ena tistih, za katere se je zdelo, da v njih nihče ne živi.

Stari je mlel naprej:

»Če boste naslednjič ostali brez brisalcev, se nikar ne čudite!«

Taras se je nasmehnil. Ni se mu dalo.

»Ja, ja, brez brisalcev,« je mlel stari, ki je očitno napačno presodil nasmeh človeka pred seboj.

»Umaknite se,« je rekel Taras tiho.

»Kar pridete od nekod, pa mislite, da je vse vaše. Že trideset let preganjam takšne, kot ste vi, iz naše ulice.«

Taras ga je prijel z obema rokama, dvignil in posadil na pokrov motorja. Stari je zazijal, se napel, kar je bilo najbrž najbližje temu, da bi se uprl. Zeval je vanj z odprtimi usti, ko se je Taras umaknil v hišo.

»Greva oba z mojim?« je vprašal, ko se je Brajc prikazal iz kopalnice, in dodal, ker se mu je zdelo, da Brajc okleva:

»Zaparkiral sem garažo. Če ne, ga moram umakniti.«

»Ja, ja ...« je zmencal Brajc. »Poslušaj ... Kako je pa z avtom? Je tvoj? A ni od Alenke?«

Taras je skomignil.

»Ne vem. Bi moral pogledat na prometno.«

Pogledal je. Bil je Alenkin.

Ko sta z Brajcem zapeljala na ulico, je bil stari spet ali še zmeraj tam. Taras mu je pomahal, a se je jezno obrnil stran. Brajc ga je presenečeno pogledal.

»Vidim, da sta se s Krmeljem že spoznala.«

»Dežurna tečnoba?«

Brajc je pokimal.

»Ja, ampak neškodljiva. Zaradi njega v naši ulici ne potrebujemo kamer. Z vsem je na tekočem. Kdo je prišel, kdo odšel. Po moje je že klical na Tbilisijsko in gnjavil, kdo za hudiča si ti, od kod si se vzel in podobno. Kaj sta pa imela?«

Na Tbilisijski ulici je bila Policijska postaja Vič. Kadar se je Tarasu zazdelo, da je na Policijski upravi Ljubljana naporno, je pomislil na Policijsko postajo Vič, pa na vse druge in na krmelje vseh slovenskih mest in pokrajin, ki so utrujali tudi, ko ni bilo nobene potrebe. Povedal je Brajcu o njenem srečanju. Brajc ga je poslušal in skomignil.

»Saj pravim, tečen, ampak neškodljiv.«

Ahlin se je s hrbtom naslonil ob rob mize – Taras, Osterc in tudi Brajc bi ob svojih višinah na njej sedeli – in z mrkim glasom ponovil:

»Žal vam moram sporočiti slabo novico ...« Dvignil je prst: »Pravzaprav dve slabi novici ...«

Tina se je ozrla po sodelavcih. Brajc in Osterc sta z negibnima obrazoma čakala na to slabo novico, Taras se zanjo ni zmenil. Še vedno je nepremično gledal v zaslon računalnika, na katerem so se zdaj že morali zagnati programi, a ni kliknil na nobeno ikono, če so se sploh prikazale. Izza svoje mize ni mogla videti. Tudi Ahlin se je sprehodil po njihovih izrazih in, zdelo se ji je, da nekoliko razočarano, nadaljeval.

»Prva niti ni tako zelo slaba. Bolj tečna. Ker ste zdaj spet uslužbenci Policijske uprave Ljubljana in ne več Generalne policijske uprave, morate opraviti preventivni zdravstveni pregled ...«

»A niso ti pregledi samo za nove?« je zanimalo Brajca.

»Predhodni preventivni zdravstveni pregled opravi delavec ...« je bil na to pripravljen Ahlin, ki je iz torbe na mizi ob sebi izvlekel potiskan list papirja in pomahal z njim.

Pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev si je natisnil s spleta, ker je pričakoval to vprašanje, le da ni vedel, ali ga bo zastavil Taras ali mogoče Brajca. Ne eden ne drugi nista veliko dala na formalnosti. Nič, pravzaprav ... Torej, Brajca. Zdrsela je s prstom do petega člena in citiral:

»Pred prvo zaposlitvijo oziroma – kot praviš – novinci ali pa po prenehanju opravljanja določenega dela na določenem delovnem mestu za več kot dvanajst mesecev.«

»A nas ni bilo celo leto?« je osupnil Brajca in začel sam pri sebi preštovati na prste.

»Združili ga bomo s sistematskim pregledom in tako ubili dve muhi na en mah,« je nadaljeval Ahlin, pospravil pravilnik in tako zbranim, Tarasu, Tini, Brajcu in Ostercu, dal vedeti, da ne namerava več izgubljati časa s to temo.

Tina se je popraskala po čelu. To bi naj bila ta strašna novica? Potem ga je pogledala in šele takrat opazila nasmeh in ji je potegnilo. Človek se šali, a ker do zdaj niso bili vajeni šaljivega Ahlina, ki se tudi nasmehnil ni nikoli, pravzaprav je bil to v zadnjih dveh letih njegov prvi poskus, ni tega ob nekoliko teatralni napovedi nihče posumil. Ozrla se je po Brajcu in Ostercu, tudi onadva sta dojela in se nasmehnila, le Taras je še vedno zdolgočaseno buljil v računalnik.

»In druga?« je vprašal, ne da bi pogledal Ahlina.

»Druga, he, he ...« je nadaljeval Ahlin, »je hujša. Z Generalne policijske uprave so nam sporočili, da so

pripravili izobraževanje za *blood pattern analysis* oziroma preiskovanje krvnih madežev in so vljudno prosili, naj vsaka Policijska uprava v Sloveniji prispeva po enega, sami bodo dodali še svoje ljudi. Predavatelji bodo tujci in ne bi bilo lepo, ko bi govorili sami sebi. Če bodo že zastonj oziroma v okviru mednarodne izmenjave prišli sem. Novo znanje plus dodatne točke za napredovanje,« je zapel.

Pogledal je po sobi. Brajc se je zastrmel v mizo, Osterc ga je ravnodušno opazoval, Taras ni dal vedeti, da bi ga sporočilo doseglo, in Tina, ki jo je pogledal z največjim upanjem, je umaknila pogled. Zavzdihnil je.

»Vljudno prosili ...« se je oglasil Brajc. »Zakaj pa ne gre Marn?« je dejal z dvignjenim prstom, vesel, da je našel rešitev. Ki je zvenela zelo razumno. Navsezadnje je bil Marn kriminalistični tehnik, zmeraj prvi na kraju zločina, zadolžen za razlago materialnih sledi.

»Mislim, da ima Marn ta tečaj že opravljen, ampak ga bomo tako ali tako poslali, če ne bo šlo drugače. Vprašam zato, ker nihče med vami v tem terminu ni prijavil dopusta, drugega dela pa ta trenutek nimamo. Dajte, no!«

Znova je pogledal Tino, ki je pripravljena na to še pravočasno ubrala Brajčevo taktiko in spustila pogled na mizo. Resda ni nameravala na dopust, a tedna dni svojega življenja oziroma kolikor bi pač trajalo to izobraževanje v Gotenici, kjer so te stvari po navadi potekale, ne bi zapravila v kraju, za katerega večina v tej državi ni še nikoli slišala in kamor noben človek, ki ga pozna, ne bi šel po svoji izbiri. Če lahko izbira. In menda lahko? Saj jih je vprašal?

»Teden dni dopusta na Kočevskem? Poznalo bi se pri napredovanju,« je še enkrat poskusil Ahlin. »Ne? Nihče ...

V redu, bom že kako ...« je zmencal. »Pač edini izmed vseh Policijskih uprav tam ne bomo imeli svojega človeka. Ne bo prvič.«

Počakal je sekundo na morebitni odziv, in ko ga ni bilo, izginil na hodnik.

Zalotila je Tarasa, da gleda na uro čez cesto. Zdolgočaseno, naveličano, utrujeno. Počakala je, da je Osterc naštel drobiž in izginil z njim na hodnik, ter mu sledila.

»Ti, kaj pa je z njim?« je vprašala, ko je metal kovance v režo in čakal na svoj čaj.

»S kom?«

»S Tarasom. Na uro gleda in čaka, da bo šel ...«

»K Brajcu,« ji je pomagal. »Pri njem je prespal. Boš še ti eno dolgo?«

Prikimala je, in ko sta se s plastičnima lončkoma vračala po hodniku proti pisarni, se je nagnil k njej in ji šepnil, kot bi se bal, da bi ga Taras za vrati lahko slišal:

»Ni samo to. Dodaj še slabo vreme ...«

Pogledala ga je. Kaj je slabo vreme v primerjavi s tem, da te žena vrže iz hiše?

»Kadar jaz surfam po spletu in mislim, da me nihče ne vidi, so to strani različnih železnin in podobnega. Brajc, vsaj svoje čase je bilo tako in verjetno še vedno je, zavije na Odrpto kuhinjo in prebira recepte, ti si ogleduješ programe kinotek, koncerte, horoskop ...«

Namrščila se je. To bi raje zadržala zase, ta svoj *guilty pleasure*. Seveda je vedela, da to, v kakšnem položaju so bili planeti ob tvojem rojstvu, ne pove in ne more pomeniti nič, ampak v tem šloganju je bilo nekaj neustavljivo privlačnega.

Ob zajtrku je prebrala svoj horoskop. Zabavno je bilo brati kaj takega kot: *Zdelo se vam bo, da imate vse pod kontrolo ter da se vam lahko, ker boste tako zelo navdušeni, zgodijo le lepe stvari ...*

»Ali kaj podobnega,« se je skušal izmotati Osterc.

»Pa Taras?« je vprašala.

»Taras preverja dolgotrajne vremenske napovedi. Kot bi lahko na ta način vplival na vreme.«

Prišla sta do vrat.

»Dodaj vremenu in prisilnemu gostovanju pri Brajcu še trenutno situacijo na firmi.«

Ni razumela.

»Nič se ne dogaja. Nič zanimivega. Meni je prav, Brajcu itak, mogoče celo tebi, njemu pa ... vidiš sama. Nič, kar bi ga zaposlilo. Zamotilo, da ne bi mislil na težave. Skratka,« je zavzdihnil, »tečen je na svoj način.«

Gleda na uro, je pomislila, ko sta vstopila. Res je strmel skozi okno.

2. poglavje

Dr. Tatjana Rojc je zavzdihnila, ko je pogledala na seznam naročenih tistega dne in ugotovila, da so med njimi tudi policisti. Pravzaprav niti ni vedela, zakaj je sama pri sebi zavzdihnila, nobenega posebnega odnosa ni imela do policistov, ne negativnega ne pozitivnega, in če bi vrtala po sebi malo globlje, bi si morala priznati, da bi se tako odzvala ne glede na to, kdo bi se znašel na seznamu, da torej težava ni bila v imenih, ki so se izpisala na zaslonu. Pa ni bilo tako pred ... morala je pomisliti ... več kot dvajsetimi leti, ko je diplomirala in postala splošna zdravnica v zasebni ambulanti, ki je od države dobila koncesijo za preventivne, sistematske in menedžerske preglede in katere stranke oziroma pacienti so bili tudi nekateri javni uslužbenci, med njimi Policijska uprava Ljubljana. Prostore so imeli v moderni stavbi tehnološkega parka na zahodnem obrobju Ljubljane. Ločena mati dveh odraščajočih otrok, ki sta stanovala štirinajst dni pri njej v blokovskem stanovanju na drugi strani mesta, drugih štirinajst dni pa pri očetu, kirurgu ortopedu, v stanovanju v centru mesta. Birsa, Brajc, Lanc, Osterc, je drsela po listu. Birsa? Nekoga je poznala s tem priimkom, pred leti. Že je hotela naročiti sestri, naj pokliče prvega, se pravi Birso, a ni utegnila, ker je zaslišala trkanje.

»Prosim?« se je oglasila.

Vrata so se odprla, toliko, da je zagledala okrogel obraz za njimi, ki je mencial:

»Ob pol devetih sem naročen, pa me samo zanima, ali bo to res ob pol devetih ali kaj kasneje, ker se mi rahlo mudi ...«

Tatjana se je zdrznila in pokimala Brajcu.

»Vi ste Birsa?« Slišalo se je presenečeno. Tudi premerila ga je nekako presenečeno. »Oprostite, nisem vedela, da je že toliko ura.«

Brajc je nalašč preslišal, da ni bil on tisti, ki naj bi vstopil. V pričakovanju besed dr. Tatjane Rojc ga je že zdaj neprijetno spreletelo. Previsok holesterol, prekomerna telesna teža ... in tako naprej. Nič, česar sicer ne bi že vedel in slišal, a mu zaradi tega ni šlo nič manj na živce.

»Pravzaprav nisem Birsa, Brajc se pišem. Birsa je v čakalnici.«

Dr. Rojc je še enkrat preletela seznam.

»Ah, saj je vseeno,« se je nasmehnila. Simpatičen nasmeh, je pomislil Brajc. »Saj bova hitra.«

Kri je že dal, izmerila mu je pritisk in nekaj zamrmrala.

»Ja, vem,« je zavzdihnil in zagledal presenečenje na zdravničinem obrazu.

»Veste?« je vprašala.

»Vem,« je dahnil Brajc. »Odkar me je ruknil infarkt, se tudi malo ukvarjam s športom. Sem mislil, da se bo že poznalo, pa kaj češ.«

Pravzaprav se je zlagal. Ni se mu mudilo, nič bolj kot Tarasu, s katerim sta se pripeljala do tehnološkega parka, pri čemer sta se morala peljati mimo ulice s Tarasovo hišo.

No, z Alenkino. Zlagal se je preprosto zato, ker se mu ni dalo čakati. V čakalnici zdravstvenega doma ali klinike ali zasebne ordinacije ... ali česar koli, kar je bilo povezano z zdravstvenimi pregledi, ga je popadla tesnoba, in tudi če ga pred tem ni nič bolelo, ga je začelo stiskati v prsih, tiščati v želodcu, srce mu je začelo nabijati, na čelu so se mu začele nabirati kapljice potu, tudi če sploh ni bilo vroče ... Pa ga je najhujše šele čakalo za vrati.

Zato se mu je zdaj zdelo nenavadno, da ga je tesnoba, ko je vstopil v ordinacijo dr. Tatjane Rojc, počasi zapuščala, in ko je opravil svoje, mu je bilo skoraj žal, da mora vstati in oditi.

»Izvide dobite po pošti,« je rekla in se nasmehnila, česar po navadi ni počela, »bi pa rekla, da glede na pritisk ...«

»Vem, vem ...« je zastokal Brajc.

»Veste, koliko ste imeli pritiska?« je zdaj morala vprašati.

In ker Brajc od sebe ni dal nič artikuliranega, samo grimaso, kot bi vohal kaj gnijočega ...

»Stosedemindvajset skozi petinosemdeset. Pravzaprav idealno!«

»Ja, ja ...« je mlel Brajc, pa se ustavil, ko je vendarle dojel pomen zadnjega stavka dr. Tatjane Rojc. »Kako?«

»Pravim, da z vašim pritiskom ni nič narobe. Nasprotno, perfekten je.«

»Aja ...« je zamomljal Brajc, ki je že zapuščal ordinacijo.

»Taras, koliko ti je namerila krvnega pritiska?« je skoraj sramežljivo vprašal, ko sta bila v pisarni, sama, ker sta bila Osterc in Tina še na pregledu. Kljub temu je oprezal, da se ne bi nenadoma pojavila onadva ali pa Ahlin.

»Ne vem,« je skomignil Taras. »Menda je v redu. Zakaj?«

»Moj je bil stosedemindvajset skozi petinosemdeset, če sem jo prav razumel,« je skomignil še Brajc. »Ampak je gotovo nisem, ker ko sem nazadnje preverjal te reči s pritiskom, je bilo to še znotraj priporočljivega.«

Gotovo se je motil, tudi zato, ker ga je naslednji dan čakala kuverta – samo njega, ne Tarasa, ne Tine, ne Osterca –, kuverta z izvidi in s pripisom, napisanem z nalivnim peresom na majhnem listku papirja, s sponko pripetem na – pogledal je in zavzdihnil – prav na tistem listu papirja, na katerem so bili rezultati merjenja pritiska: *Prosim, če se oglasite pri meni. Če lahko, ob pol osmih. Če ne morete, pa pokličite! Dr. Tatjana Rojc. S klicajem. Jebenti, s klicajem!* Zavzdihnil je in pri tem ga je nekaj zbolelo. Ne bi znal opisati, kje točno se je pojavila bolečina. Bo že ugotovila.

Ahlin je ob vrnitvi četverice pod njegovo jurisdikcijo začutil ... Hm, nekaj, česar ni občutil prav velikokrat v življenju, pa se je tega čustva, občutka, razpoloženja skoraj ustrašil. Ko so odšli oziroma ko so bili prestavljeni na Generalno policijsko upravo, se je počutil izgubljenega, nekoristnega in zato bi zdaj, ob njihovi vrnitvi, moral vedeti, da je ... čustvo, občutek, razpoloženje ..., ki ga je zaznal, ki ga je obšlo, prijetno. Kot bi se vrnilo izgubljeni prijatelji. Če bi seveda kdaj imel prijatelje. Pa še nekaj je z gotovostjo zaznal ob njihovem začasnem odhodu: ni mogel spregledati ugleda, ki ga je imela Tarasova skupina med kolegi kriminalisti. Teга sicer nihče ni jasno izrazil, to spoštovanje se je kazalo v drobnih pikrostih. Na prvem kolegiju po odhodu, recimo, so ga kar trije nevedoč drug za drugega, pred začetkom sestanka potrepljali po rami:

»Ti, zdaj si boš pa oddahnil, ko si se znebil Tarasa in njegovih ...«

Oziroma nekaj skoraj z istimi besedami, vsekakor pa z besedami, ki so med vrsticami pomenile isto – če nič drugega so opazili, da jih ni, česar ne bi pri skoraj nobeni drugi skupini. In ko so na mizo dobili primer, ki je obetal težave, so se vse oči obrnile k Ahlinu in se, ko so se srečale z njegovimi, pobesile, kot bi se šele takrat ovedle, da je ostal brez najmočnejših orožij.

Vrnitev Tarasove družčine je padla v nekakšen vakuum. Nič presunljivega se ni dogajalo na območju Policijske uprave Ljubljana, nekaj krvnih deliktov v slogu pijani sin z nožem/sekiro/kladivom nad očeta/ženo/znanca, s katerimi bi znali obračunati tudi taki s pravkar opravljenim kriminalističnim izobraževanjem in so bili nevredni zvezdniškega statusa Tarasa in njegovih. Ahlin ni dvomil, da se bo to v kratkem spremenilo, že prej se mu je včasih zazdelo, da Taras in njegovi, sploh Taras, privlačijo težave, a je sam pri sebi sklenil, da jih bo do tega neizbežnega trenutka držal v zaledju. Zato je, ko je na kolegiju beseda nanese na dodatno izobraževanje za odkrivanje in tolmačenje krvnih madežev v Gotenici, dvignil roko in se oglasil:

»Bomo jaz in moji poskrbeli za to.«

Še zmeraj je bil naiven. Marn bo moral tja. Pregledoval je mejle in opazil, da mu je pisal prav on.

»Da vidimo, kaj bo dobrega?« je zamomljal.

»Sem slišal, da iščeš nekoga za seminar o preiskovanju krvnih madežev, ki ga bo v Gotenici pripravila ta skupina iz Portugalske,« je bral. »Če si imel v mislih mene, ti moram sporočiti, da, žal, ne bo šlo, ker so mi z GPU dodelili

pomočnika, ki ga moram v najkrajšem času vpeljati v posel. Poleg tega sem bil lani v Münchnu na istem izpopolnjevanju pri istih ljudeh. Sori ...»

Sam bo moral v Gotenico.

Brajc je stopil iz Tarasovega megana, se pravi Alenkinega megana, pomahal Tarasu in se s cmokom v grlu odpravil do ambulante dr. Tatjane Rojc. Iz navade je preletel tablico z delovnim časom in se zdrznil. Od ... osmih do osmih? Zakaj je moral priti pol ure pred začetkom? A so se steklena vrata kljub temu odprla in za njimi, za pultom je zagledal dr. Tatjano Rojc, ki se mu je nasmehnila. Res je imela simpatičen nasmeh. Bi imela, je pomislil, če ga z naslednjimi besedami ne bi zaklala. Gotovo ga bo, zakaj bi ga sicer klicala?

»Pozdravljeni. Vesela sem, da vas vidim. Ko sem napisala sporočilo, se nisem zavedala, da vsi nimajo takega delovnika kot jaz in da mogoče ne boste utegnili.«

Brajc je odmahnil z roko. Za koga drugega ga mogoče res ne bi imel, če ti pa zdravnica pošlje uro, se je držiš. Že ve, zakaj.

»Lahko vam ponudim kavo iz kavomata,« in je pokazala na napravo ob steni hodnika, »bi vas pa raje peljala na eno pošteno jutranjo. V lokalu v sosednji stavbi imajo Meinlovo, in to tisto najdražjo.«

Brajc se je trudil pokimati že od *lahko*, a ji je zgolj sledil skozi steklena vrata in proti sosednji stavbi, proti lokalu z izveskom Meinl s silhueto obraza s smešno visoko kapo.

»Ste vedeli,« je čebljala, ko sta šla čez nekakšno dvorišče, »da obstaja kava Meinl v treh kvalitetah?«